

Фоміних, Н. Ю. Визначення змісту іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців з економічної кібернетики / Н. Ю. Фоміних // Педагогіка та психологія: сучасний гуманітарний вимір: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (8 вересня 2012 р.). – К. : ГО „Київська наукова організація педагогіки та психології”, 2012. – С. 104–106.

Теорія і методика професійної освіти

ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ

Фоміних Н. Ю.

Севастопольський інститут банківської справи

Української академії банківської справи

Національного банку України,

доцент кафедри міжнародної економіки,

кандидат педагогічних наук

Постановка проблеми. Розвинуті країни світу розглядають проблему підвищення якості як одну з найважливіших та головних завдань політики у галузі вищої освіти та рух за гарантування якості професійної підготовки, що забезпечує конкурентоздатність випускника на міжнародному ринку праці, приваблює все більш прихильників у всьому світі. Сучасне інформаційне суспільство, що інтегрується у світову культуру, господарство та економіку, зумовлює принципово нові вимоги до системи вищої освіти у цілому та до технічної освіти зокрема. У нових соціально-економічних умовах інженер має бути не лише висококваліфікованим професіоналом у своїй галузі, а й широко ерудованою особистістю з ґрунтовною гуманітарною підготовкою, культурною та досвідченою людиною, яка здатна висловлювати свої думки не лише рідною, а й іноземною мовою. Оскільки англійська мова сьогодні є мовою міжнародного спілкування, то вільне володіння нею є необхідною умовою входження індивіда у світовий комунікативний простір, тобто становлення конкурентоспроможного сучасного комп'ютерного інженера.

Аналіз публікацій. Невважаючи на надзвичайну актуальність питання іншомовної професійної підготовки майбутніх інженерів з інформаційних технологій, ця проблема залишається по за увагою науковців. Так, О. Гришина займалася розробкою професійно орієнтованих комунікативних ситуацій у читанні англійської мови майбутніми інженерами; Р. Гришкова вивчала педагогічні засади формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей у процесі фахової підготовки; методиці навчання анотування професійно-орієнтованих текстів студентів немовних спеціальностей присвячено дослідження Т. Корж; Д. Бубновою розроблено методику навчання майбутніх інженерів-ядерників усного ділового спілкування, проте питанню іншомовної професійної підготовки майбутніх комп'ютерних інженерів недостатньо приділяється уваги у сучасних науково-педагогічних дослідженнях.

Під час розв'язання означеної проблеми було опрацьовано навчальні посібники з англійської мови для студентів інженерних спеціальностей вітчизняних та зарубіжних авторів, що дозволило дійти висновків про те, що більшість з них є збірками текстів та вправ до них, що націлені на оволодіння системою мови, а не навичками спілкування нею. Крім того, змістове наповнення цих підручників має бути оновленим, а методики, що застосовуються під час навчання, зорієтованими на застосування інформаційно-комунікаційних технологій, оскільки професія інженеру з інформаційних технологій покликана вирішувати завдання засобами комп'ютерної техніки, тому для нього є більш природнім розв'язувати навчальні ситуації у комп'ютерно орієтованому навчальному середовищі. Таким чином, **метою даної статті** є визначення змісту іншомовної професійної підготовки майбутніх інженерів з інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. З метою визначення вимог до володіння англійською мовою сучасним комп'ютерним інженером було проаналізовано вимоги ряду вітчизняних, міжнародних і закордонних компаній до кандидатів на посади у галузі ІТ. Нами було вивчено оголошення роботодавців сайтів

<http://programmingcareers.com/>,

<http://www.simplyhired.com/>,

<http://www.rabota2000.com.ua>, <http://trud.gov.ua>.

Результати наших пошуків засвідчили, що ринок праці у галузі ІТ є дуже мобільним, фахівці даної сфери можуть бути найняті безпосередньо українськими роботодавцями або працювати у віддаленому доступі з компаніями далекого і ближнього зарубіжжя. Аналіз вакансій засвідчив, що за рейтингом роботодавців майбутній інженер ІТ галузі повинен: знати мови програмування; мати стійкі професійні навички; відмінно володіти навичками спілкування в усній та писемній формах (excellent oral and written communication skills); уміти працювати у команді; впевнено володіти іноземною мовою (англійська, німецька).

Аналіз означених сайтів засвідчив, що задля успішного працевлаштування на міжнародному ринку праці інженеру з ІТ необхідне володіння англійською мовою на просунутому рівні, на вітчизняному ринку праці також відзначається залежність між рівнем іншомовної комунікативної компетентності й освітньо-кваліфікаційним рівнем фахівця. Так, для посади системного адміністратора рівня «бакалавр» необхідне володіння англійською на базовому рівні, оскільки основною діяльністю цього фахівця є читання професійно орієнтованих іншомовних текстів зі словником; у той же самий час, фахівець рівню «спеціаліст» вже має читати технічну документацію іноземною мовою, слідкувати за новинками у цієї сфері, а для «магістра» вже англійська мова потрібна як засіб самовдосконалення та саморозвитку.

Для системних аналітиків освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст», «магістр» вимагається володіння англійською на просунутому рівні для успішного виконання ряду завдань: саморозвиток, анкетування фахівців предметної галузі, дослідження ринку інформаційних систем, взаємодія з зацікавленими особами в процесі розробки, тестування і втілення інформаційних систем, побудова і опис моделей, процесів, даних об'єктів предметної галузі, презентація побудованої моделі. Що стосується менеджерів з ІТ, то знання двох і більш іноземних мов є для них невід'ємним, оскільки коло

їх професійних обов'язків стосується постійного спілкування з постачальниками або замовниками продуктів та послуг.

Від менеджерів з продажу рішень і складних технічних систем вимагають просунутий рівень англійської мови і/або бажано ще однієї іноземної мови для успішного виконання професійних обов'язків, яких віднесено: ведення ділової переписки з клієнтами чи партнерами; супровід документів та угод; інформування клієнтів про умови гарантійного і післягарантійного обслуговування; встановлення та підтримка тривалих ділових стосунків з клієнтами; організація, встановлення і випробування нового обладнання та програмного забезпечення; підготовка документації для конкурсних торгів.

Значна кількість міжнародних компаній проводить набір віддалених співпрацівників із різних країн, що вимагає від ІТ інженерів вільного спілкування англійською on-line (в усній та писемній формах) задля роботи над спільними проектами. Крім того, знання у сфері інформаційних технологій дуже швидко застарівають, то практично від всіх кандидатів вимагаються навички самоосвіти, самовдосконалення, отримання і оновлення релевантних знань у своїй професійній галузі. Ще однією загальною вимогою для всіх ІТ спеціальностей роботодавці висувають уміння ділитися досвідом, передовими ідеями з колегами, навчати персонал.

Таким чином, аналіз ринку праці підтверджує необхідність володіння англійською майбутніми інженерами з інформаційних технологій, але постає важливе питання про визначення змісту іншомовної професійної підготовки ІТ фахівців. Не можна не погодитися зі словами Ю. Пасова про те, що «визначення того, *чому* навчати, залежить від того, *навіщо* навчати». Справедливість цієї думки також підтверджують такі автори, як С. Кожушко, Б. Тарнопольський [1], Е. Френдо [2], тому нами було проведено on-line опитування (на сторінках сайту <http://shvidko172.narod2.ru>) працюючих інженерів з ІТ щодо їхніх професійних інтересів і потреб, пов'язаних із застосуванням англійської мови. В опитуванні взяли участь працівники відділів ІТ підприємства «Таврида-Електрик» (м. Севастополь, Україна),

Севастопольської філії ВАТ «Укртелеком» (Україна), мережі магазинів побутової техніки «Панорама» (м. Севастополь, Україна), «Global Integrated» (м. Москва, Росія), а також студенти першого та другого курсів спеціальності «Економічна кібернетика» Севастопольського інституту банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України загальною кількістю 72 особи. За результатами on-line анкетування вважають за необхідне володіти англійською мовою задля: читання статей за фахом (70%); читання художньої літератури, газет, журналів (47%); спілкування з носіями мови на побутовому рівні (71%); спілкування з колегами на професійному рівні (89%); участь у дискусіях на професійні теми під час проведення конференцій, зустрічей (91%); розуміння теле- радіо- передач (52%); написання статей фахової тематики (45%); листування з носіями мови (39%); продовження навчання за кордоном (29%).

Результати дослідження. Згідно з результатами on-line анкетування було розроблено спецкурс з англійської мови за професійним спрямуванням для майбутніх фахівців економічної кібернетики, до змісту якого було включено такі теми: «Computing», «Hardware», «Software», «In the World of Technology», «Business Apps», «The History of Computers», «Engineering Career», «IT Company».

Висновки. Таким чином, визначення змісту іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців з економічної кібернетики є надзвичайно складним і відповідальним питанням сучасної педагогічної науки, відповідь на яке має бути знайдена сумісними зусиллями педагогів, інженерів, студентів і фахівців ІТ сфери. При цьому методи навчання мають бути як можна більш орієнтованими на майбутню професію студентів, тобто навчальне середовище іншомовної професійної підготовки майбутніх інженерів з ІТ має бути комп'ютерно орієнтованим. Проектування, розробка, створення й розвиток комп'ютерно орієнтованого середовища іншомовної професійної підготовки майбутніх ІТ інженерів, а також пошук релевантних методів здійснення означеної підготовки є **напрямом подальших наукових пошуків.**

Список використаних джерел

1. Тарнопольский О. Б. Методика обучения английскому языку для делового общения: учебное пособие / О. Б. Тарнопольский, С. П. Кожушко. – К. : Ленвіт, 2004. – 192 с.
2. Frendo E. How to Teach Business English / Evan Frendo. – Pearson Longman, 2008. – 162 p.